

A-02 : Contemporary India and Education

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચનાઓ : (1) બધા જ (પાંચેય) પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.
(3) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નોના પુરા ગુણ દર્શાવે છે.

1. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક જૂથના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

- (A) આજીવન કેળવણીની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેનું મહત્ત્વ જણાવો.
(B) તત્ત્વજ્ઞાનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી શિક્ષણ અને તત્ત્વજ્ઞાન વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

અથવા

- (A) કેળવણીના વૈયક્તિક અને સામાજિક ઉદ્દેશનું મહત્ત્વ જણાવો.
(B) ઔપચારિક કેળવણી અને અનૌપચારિક કેળવણી વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

2. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક જૂથના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

- (A) આમુખ એટલે શું ? ભારતીય બંધારણના આમુખમાં રજૂ થયેલા મહત્ત્વના સિદ્ધાંતો જણાવો.
(B) સામાજિક વિવિધતા એટલે શું ? પ્રાદેશિક અને ધર્મ આધારિત વિવિધતાઓ વિશે માહિતી આપો.

અથવા

- (A) લોકશાહી એટલે શું ? લોકશાહી શિક્ષણના ઉદ્દેશો જણાવો.
(B) ભારતીય બંધારણમાં જણાવેલ મૂળભૂત અધિકારો અને મૂળભૂત ફરજો જણાવો.

3. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક જૂથના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

- (A) વૃદ્ધના અરીતાના ગુણ દોષ જણાવો.
(B) મુદ્દલિયાર શિક્ષણ પંચે સૂચવેલા માળખાના અમલીકરણથી ઉદ્ભવેલ સમસ્યાઓ જણાવો.

અથવા

- (A) વેદકાલીન શિક્ષણની વિશેષતાઓ જણાવો.
(B) RMSAના કિંદરો જણાવી તેનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો.

4. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક જૂથના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

- (A) આર્થિક વિકાસમાં કેળવણીની ભૂમિકા જણાવો.
- (B) વૈશ્વિકીકરણ એટલે શું ? વૈશ્વિકીકરણ માટેના પડકારો જણાવો.

અથવા

- (A) રાષ્ટ્રીય એકતા વિકસાવવા માટે શાળા કક્ષાએ તમે કઈ સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરશો ?
- (B) ખાનગીકરણની નકારાત્મક અસરો જણાવો.

5. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

- (1) કેળવણીનો સંકુચિત અર્થ જણાવો.
- (2) આત્મસાક્ષાત્કાર એટલે શું ?
- (3) રાષ્ટ્રીય જ્ઞાન આયોગની બે ભલામણો જણાવો.
- (4) અંગ્રેજી ભાષાના પક્ષમાં લોર્ડ મેકોલેની દલીલો જણાવો.
- (5) સમાજ એટલે શું ? એરિસ્ટોટલનો સમાજ પ્રત્યેનો દૃષ્ટિકોણ જણાવો.
- (6) બંધારણ સભાની પ્રથમ બેઠક ક્યારે મળી હતી ? તેમાં અસ્થાયી અધ્યક્ષ તરીકે કોની પસંદગી કરવામાં આવી હતી ?
- (7) RUSA અને SSAનું પૂરું નામ જણાવો.
- (8) બૌદ્ધ ધર્મનાં નીતિપાલન અંગેના પંચશીલના પાંચ નિયમો જણાવો.
- (9) શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિના બે કાર્યો જણાવો.
- (10) આંતરરાષ્ટ્રીય સમજ કેળવવામાં મહત્ત્વની ભૂમિકા ધરાવતી કોઈપણ બે સંસ્થાઓના નામ આપો.
- (11) સંકુચિત પ્રદેશવાદ એટલે શું ?
- (12) ઈ.સ. 1986ની રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિમાં કયા-કયા રાષ્ટ્રીય મૂલ્યોના શિક્ષણ પર ભાર મૂકવામાં આવેલ છે ?

DV-105

December-2023

B.Ed., Sem.-I

A-02 : Contemporary India and Education

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :**
- (1) All five questions are compulsory.
 - (2) Options are internal.
 - (3) The figures shown at the right indicate the full marks of the questions.

1. Answer any **one** group of questions given below : 14
- (A) Explain the concept of life learning education and state its importance.
 - (B) Explain the definition of philosophy and state the difference between education and philosophy.

OR

- (A) State the importance of individual and social aim of education.
- (B) State the difference between formal and informal education.

2. Answer any **one** group of questions given below : 14
- (A) What is Preamble ? State the important principles enunciated in the preamble of the constitution.
 - (B) What is Social diversity ? Give the information about regional and religion based variations.

OR

- (A) What is democracy ? State the objectives of democratic education.
- (B) State the fundamental rights and fundamental duties mentioned in constitution of India.

3. Answer any **one** group of questions given below : 14
- (A) State the merits and demerits of wood dispatch.
 - (B) State the problems arising from the implementation of the framework suggested by mudaliar education commission.

OR

- (A) State the characteristics of Vedic Education.
- (B) State the objectives and functional area of RMSA.

4. Answer any **one** group of questions given below :

14

(A) State the role of education in economic development.

(B) What is globalization ? State the challenges of globalization.

OR

(A) Which co-curricular activities would you organize at the school level to develop national unity ?

(B) State the negative effects of privatization.

5. Answer any **seven** questions from the following questions :

14

(1) State narrow meaning of education.

(2) What is self realization ?

(3) State two recommendations of national knowledge commission.

(4) State lord Macaulay's arguments in favour of English language.

(5) What is society ? State Aristotle view of society.

(6) When was the first meeting of the constituent assembly held ? Who was appointed as the temporary chairman in it ?

(7) Give full name of RUSA and SSA.

(8) State the five rules of panchasheel regarding conduct in Buddhism.

(9) State two functions of school management committee.

(10) Give the name of any two organisations which have played an important role in promoting international understanding.

(11) What is parochial regionalism ?

(12) Which national values education is emphasized in the national education policy of 1986 ?
